

عنوان مقاله:

بازتاب فرضیه هیئت بطلمیوسی در آثار متکلمان امامیه درباره مسئله عرش و کرسی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشنامه امامیه، دوره 7، شماره 14 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

رضا دارینی - دانش آموخته دکتری کلام امامیه، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران

رسول رضوی - استاد تمام گروه کلام، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران

محمد رنجبر حسینی - استادیار گروه کلام، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران

سید عیسی مسترحمی - استادیار گروه قرآن و علم، جامعه المصطفی العالمیه، قم، ایران

خلاصه مقاله:

هیئت بطلمیوسی یکی از دیدگاه های مشهور در بحث اختریف یک و کیهان شناسی است که در قرن سوم ه.ق. و با ترجمه متون تمدن یونانی هلنی، وارد جامعه مسلمانان شده و تا اواسط قرن سیزدهم ه.ق. در مباحث جهان شناسی برخی از مکاتب کلامی تاثیر گذاشت. از جمله این تاثیرگذاری ها می توان به تلاش برای جای دادن عرش و کرسی، که در بحث جهان شناسی اسلامی محیط بر هفت آسمان معرفی شده بود، در میان افلاک ادعایی هیئت بطلمیوسی اشاره کرد. در ظاهر، مفاد هیئت بطلمیوسی، جایگاه عرش و کرسی و کارکردهای آن در جهان شناسی اسلامی را در معرض پرسش قرار داده بود و لازم بود مکاتب اعتقادی و متکلمان مسلمان دیدگاه خود درباره مطابقت داشتن یا نداشتن دیدگاه این هیئت با آموزه های اسلامی درباره عرش و کرسی را اعلام می کردند. این پژوهش با روش توصیفی تحلیلی، چگونگی مواجهه متکلمان امامیه با هیئت بطلمیوسی در مسئله کلامی عرش و کرسی را تحلیل کرده و به این نتیجه رسیده است که فیلسوف متکلمان، یعنی متکلمانی که رویکرد فلسفی داشته اند، همراهی بیشتری با هیئت بطلمیوسی در تطبیق دادن آموزه های اسلامی درباره عرش و کرسی با هیئت بطلمیوسی داشته اند، در حالی که متکلمان نص گرا و عقل گرای غیرفلسفی، در بحث عرش و کرسی اگرچه مخالفتی با هیئت بطلمیوسی اظهار نکرده اند، اما همراهی ملموسی با این هیئت از خود نشان نداده اند.

کلمات کلیدی:

هیئت بطلمیوسی، متکلمان امامیه، عرش و کرسی، متکلم فیلسوفان، متکلمان عقل گرای غیرفلسفی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1393871>

